

Europaudvalgets formand

Grønbogen "Demografiske Ændringer"

GD EMPL/E/1

J-27 01/122

Europa-Kommissionen

B-1049 Bruxelles

23. august 2005

J. nr. 224

Vedrørende grønningen om demografisk udvikling

Det danske parlament, Folketinget, har behandlet Kommissionens grønning om demografiske ændringer i henholdsvis Arbejdsmarkedsudvalget, Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik samt Europaudvalget. På baggrund af udvalgenes behandling af grønningen ønsker Europaudvalget at fremsætte nedenstående kommentarer til grønningen:

Europaudvalget hilser det indledningsvist velkomment, at der sættes fokus på den demografiske udvikling i Europa. Det er nødvendigt med relevante initiativer både i de enkelte lande og i Europa som helhed, der kan medvirke til at stabilisere og udbygge arbejdsstyrken med henblik på, at sikre vækst, udvikling og den fremtidige finansiering af velfærdssamfundet.

Især bør der fokuseres på arbejdsmiljøet og kvaliteten i arbejdet, hvilket har betydning for at lønmodtagere kan blive længere på arbejdsmarkedet end i dag og at man undgår nedslidte og psykisk belastede lønmodtagere. Kommissionen bør i højere grad end det fremgår af grønningen fokusere indsatsen på disse områder. En forstærket fælles og national indsats i EU-landene for øget kvalitet i arbejdet og et sundere arbejdsmiljø er helt afgørende for at tackle fremtidens demografiske udfordringer.

Generelt bør der i den samlede vifte af tiltag være fokus på familiernes muligheder for at indrette sig fleksibelt på arbejdsmarkedet og de unges muligheder for målrettet tilrettelæggelse af uddannelsesforløb.

Derudover bør Kommissionen interessere sig langt mere for, hvordan de 18 mio. arbejdsløse i EU kan bruges til at opfylde arbejdskraftbehovet til gavn både for de ledige og for samfundet.

Arbejdsmiljø og kvalitet i arbejdet

Et godt arbejdsmiljø, sundhed og trivsel er vigtigt på arbejdspladserne til sikring af et godt arbejdsliv. Hvis det skal lykkes at få flere lønmodtagere i Europa til at fortsætte på arbejdsmarkedet i en højere alder end i dag, forudsætter det et væsentligt bedre arbejdsmiljø gennem hele arbejdslivet. Lykkes dette ikke, er mange for nedslidte og psykisk belastet til at de er i stand til eller ønsker at fortsætte deres arbejdsliv ud over det nuværende mønster for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Der bør derfor ses på en bred vifte af initiativer, som kan fremme et godt arbejdsmiljø, både det fysiske og psykiske arbejdsmiljø.

Befolkningssammensætningen forskydes i de kommende år med en større andel af ældre, og der bør være fokus på, at der er de rette incitamenter til at blive længere på arbejdsmarkedet, herunder mulighed for deltidsstillinger, der også giver muligheder for gradvis/glidende tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Det er derfor vigtigt at skabe et arbejdsmarked, som rummer arbejdsglæde og er attraktivt for ældre lønmodtagere at fortsætte på.

For at imødekomme disse to overordnede målsætninger bør der særligt fokuseres på følgende tiltag:

- indretning af arbejdspladser
- tilrettelæggelse af arbejdet – herunder arbejdstempo, tidspres og stress i arbejdslivet
- afstemning af krav og forventninger på arbejdspladsen med fokus på den psykiske nedslidning (udbrændthed) som er stigende i disse år
- udvikling og læring i jobbet via uddannelse, efteruddannelse og relevant orientering for at sikre viden og kompetence på arbejdspladserne og arbejdsmarkedet generelt
- sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse herunder nedbringelse af fysisk nedslidning og nedbringelse af erhvervssygdomme samt arbejdsulykker. Derudover kan generel forebyggelse af sygdomme - gennem øget sund levevis og forbud mod farlige stoffer - medvirke til, at der er mere arbejdskraft til stede i samfundet.
- kvaliteten i arbejdet
- lønmodtagerens medindflydelse på deres arbejdsituation
- arbejdsgiverens brug af medarbejderens viden og kompetencer
- mulighederne for erfaringsudveksling og samarbejde mellem unge og ældre medarbejdere

Et mindretal, partiet Det Radikale Venstre, fremhæver, at der er behov for en reform af de nuværende tilbagetrækningsordninger for at sikre at den enkelte borger bliver længere på arbejdsmarkedet samt behov for reformering af de offentlige systemer – herunder disses finansiering.

Økonomisk indvandring:

I forhold til spørgsmålet om indvandring for at kompensere for den demografiske aldring ser Europaudvalget positivt på, at der på fællesskabsplan udveksles informationer og erfaringer om integration og konsekvenserne af den demografiske udvikling med henblik på at medlemslandene kan lære af hinandens erfaringer.

Det er dog behovet på arbejdsmarkedet, der skal kunne begrunde arbejdskraftindvandring, og det er afgørende, at det fortsat er det enkelte medlemsland, der fastlægger antallet af indvandrere, der tillades indrejse på dets område med henblik på arbejde.

Et mindretal, partiet Socialistisk Folkeparti, fremhæver dog, at det ikke kun er udviklingen på arbejdsmarkedet, men også den demografiske udvikling som sådan, der er vigtig, og at arbejdskraftindvandring også bør indgå i en samlet strategi for at imødegå de negative konsekvenser af demografisk aldring – ikke blot arbejdsmarkedets kortsigtede behov.

Eventuelle tiltag bør tilgodese medlemsstaternes forskellige arbejdsmarkedsbehov og tilpasses eventuelle ændringer heri. En samlet koordinering af indvandringspolitikken på EU-plan er dog afgørende.

Kommissionen bør i den forbindelse inddrage principperne for "brain cirkulation" mere aktivt for at imødegå "brain drain" fra udviklingslandene, og EU-landene bør tilskyndes til at modvirke problemer for udviklingslandene med 'hjerneflugt' fra disse lande. EU-landene bør forpligte sig til at etablere langt bedre studenter-udvekslingsordninger med udviklingslandene samt skabe incitament for, at arbejdskraftindvandrere benytter erhvervede kvalifikationer i hjemlandet efter endt ophold i EU. Der bør sættes ressourcer ind på at udvikle denne nye tankegang i Kommissionens videre arbejde, således at 'brain circulation' kan erstatte 'brain drain'. Et mindretal, partiet Socialistisk Folkeparti, anser denne tankegang for så væsentlig og nyskabende, at det vil opfordre EU-Kommissionen til umiddelbart at udarbejde et konkret forslag om "brain-cirkulation".

Derudover bør integrationen af uudnyttede ressourcer blandt indvandrere og flygtninge gives en helt afgørende rolle i Kommissionens fortsatte arbejde med demografisk aldring, og der bør lægges vægt på den samlede strategi med fokus på både integration og arbejdsmiljø.

Med venlig hilsen

Elisabeth Arnold
Formand for Europaudvalget